

Una olivera, xiprers i barraques de níquel

Portlligat i Rosa Leveroni, cinquanta anys que no han passat

L'obra poètica de Rosa Leveroni (Barcelona, 1910-1985) no es pot entendre sense fixar la mirada en l'any 1948, quan la poetessa va comprar una barraca a una família de pescadors en un racó de món que influenciaria la seva literatura i constituiria un dels llocs que més va estimar, Portlligat. Com la poeta noucentista veia Portlligat i com el podem veure ara pot ser una bona manera de comprovar quant pesa el temps, i si pesa igual a tot arreu.

MERITXELL LAFUENTE

> TEXT I FOTOS

>> Rosa Leveroni i Valls (Barcelona, 1910 - Cadaqués, 1985).

El paisatge de Cadaqués i Portlligat han estat i són emblemes de la Costa Brava. Tenir-lo a un parell d'hores de camí és un privilegi que ens permet estalviar-nos els milers de quilòmetres que molts estariem disposats a fer per visitar-lo i perdre-hi el temps, tan sols badant. La carretera d'asfalt, quan s'encén lluent avall i més avall, no fa mandra.

Deu minuts al límit del mareig no són res si el premi s'ho val; en canvi, quan el camí és de tornada, el ritme s'alenteix, les cases vistes des de lluny semblen menys blanques, una llum tènue esmorteix les feixes dels vorals, i la paret seca que els fa de marge ja no sembla tan geomètricament perfecta.

Per anar-hi i no tornar-ne

Perquè, de la mateixa manera que visitar Cadaqués i Portlligat podria ser la imatge ideal d'un diumenge de vermut i converses poc importants, marxar-ne deixa encongit, com si fos millor no haver-hi anat per no haver-ho d'enyorar. Sona exagerat, però

devia ser un sentiment d'aquesta mena el que va fer que Rosa Leveroni es comprés una barraca a Portlligat. No una casa, ni un piset, sinó una barraca que el seu veí, Salvador Dalí, acabaria comprant-li i que actualment forma part de la casa-museu que milions de turistes visiten sense saber que, potser, en algun dels quatre cantons d'aquell tímid espai, s'hi va escriure *Petita «suite» de Portlligat*.

Portlligat i Cadaqués penetren en la literatura de Rosa Leveroni, en algunes ocasions, constituint el teló de fons de les seves poesies, i queden tenyits de la melangia que caracteritza el conjunt de la seva obra, sempre escrita com qui vol estirar el braç per tocar alguna cosa que s'escapa, que gairebé no és.

I encara que podria encertar-ho o segurament equivocar-me intentant descriure-ho, prefereixo utilitzar les mateixes paraules que Rosa Leveroni: «Allò és bonic. No és ni el cantó amable ni el vulgar de la Costa Brava. Sembla el seu esquelet. I un esquelet és molt bonic». Qui hi ha estat sap que és just així.

El Portlligat que la poeta va conèixer tenia allò just perquè un poeta en pogués fer una oda: una olivera, el mar, barques de pescadors i unes casetes blanques

Guardat en formol

El Portlligat que la poeta va conèixer era el que ara en diem minimalista. Tenia allò just perquè un poeta en pogués fer una oda: una olivera, el mar, barques de pescadors, algun xiprer i unes casetes blanques que, empenyadorament barrades, continuen allà posant a prova la curiositat dels que no ens conformem només amb les façanes.

Portlligat manté tots aquests detalls, i els pocs canvis físics que hi notem són els caiacs de darrere les barques, estacionats per a qui vulgui llogar-los, un *xiringuito* de platja situat a l'entrada de l'aparcament i un rètol al moll que promociona passejos amb barca i la vista d'uns sospitosos dofins. Res més. A Portlligat, el pas del temps, més que pels canvis materials, es nota per allò que ja no hi ha. És la buidor de les barques, el llot que cobreix les pedres de la platja —indicador que ningú les trepitja— i l'absència dels pescadors amb qui parlava Rosa Leveroni el que delata que Portlligat està fet de la matèria de què estan fets els records.

Com qui perd la respiració davant d'una obra d'art, aquest tros del cap de Creus, de

tan seductor, pot arribar a esgarrapar l'ànima. La mateixa Rosa Leveroni deia que Cadaqués és massa bell per estar-hi sol. Suposo que ens agrada compartir allò que estimem. Portlligat és per compartir, per desgranar-lo en trossos petits, perquè, precisament per aquesta aura d'irrealitat que té, fer-ho en solitud pot fer que et preguntis si aquella pausa, si la tranquil·litat d'agost, si el petit cementiri penjant sobre l'aigua que Leveroni anomenava «l'últim port encimat damunt la pau eterna» són de veritat.

Meritxell Lafuente és
licenciada en filologia catalana.

>> «Portlligat està fet de la matèria de què estan fets els records».

A Portlligat, el pas del temps, més que pels canvis materials, es nota per allò que ja no hi ha